

TURUN ARKKIHIIPPAKUNTA

**Uusi
kirkkolainsäädäntö
2023**

Uusi kirkkolainsäädäntö ja sen voimaantulo

- Eduskunnan 2.3.2023 hyväksymä uusi kirkkolaki ja erillislait tulevat voimaan 1.7.2023.
- Samalla tulee voimaan kirkolliskokouksen 11.11.2021 hyväksymä uusi kirkkojärjestys.
- Esityöt on kerätty verkkosivulle <https://evl.fi/plus/paatoksenteko/lainsaadanto/kirkkola-insaadannon-kodifiointi>

Uudet säädökset

- Uudet säädökset:
  - Kirkkolaki
  - Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta
  - Laki evankelis-luterilaisen kirkon työmarkkinalaitoksesta
  - Laki evankelis-luterilaisen kirkon eläkerahastosta
  - Kirkkojärjestys
- Vuoden 1994 kirkkolaki ja kirkkojärjestys kumoutuvat.
- Myös kirkon vaalijärjestys kumoutuu. Vaaleja koskevat säännökset ovat uudessa kirkkojärjestyksessä.

Kirkkolainsäädännön uudistuksen tavoitteet

- Kodifioida voimassa oleva lainsäädäntö
- Siirtää kirkkolain alaan kuulumattomia säännöksiä kirkkojärjestykseen ja erillislakeihin (PL 76 §)
- Johdonmukaisempi ja selkeämpi rakenne
- Uudessa kirkkolaissa on 13 lukua nykyisen 26 luvun sijaan.
- Uudessa kirkkojärjestyksessä on 12 lukua nykyisen 23 luvun sijaan.
- Muutokset pitkälti teknisiä luonteeltaan

Kirkkolainsäädännön uudistuksen tavoitteet

- Myös merkittäviä sisällöllisiä muutoksia
  - Alistusmenettelyt poistuvat (yleisen hallinnollisen kehityksen mukaisesti).
  - Seurakuntarakenteiden muutoksia ja seurakuntayhtymän perustamista koskeva sääntely selkeytyy ja prosessi yhtenäistyy.
  - Seurakunnan jäsenten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet paranevat.
  - Henkilötietojen suojaa koskeva sääntely tarkentuu.
  - Uusia sovellettavia lakeja: arkistolaki ja laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta.
  - Sähköinen päätöksentekomenettely on ”uusi normaali”.

Uusi kirkkolaki ja sen rakenne

Uuden kirkkolain rakenne

- 1 luku Yleiset säännökset
  - Kirkkolain soveltamisala
  - Kirkon tunnustus ja tehtävä
  - Kirkon jäsenyys
  - Jäsenyyden lakkaaminen
  - Kirkkolain säätämisyjärjestys, kirkon lausunnonanto-oikeus
  - Kirkolliset juhlapäivät
- 2 luku Kirkon hallinnollinen jako
  - Kirkon hallinnollinen jako ja kielisäännökset (1-10 §)
  - Seurakuntajaon muuttaminen (11-16 §)

Uuden kirkkolain rakenne

- 3 luku Seurakunta ja seurakuntayhtymä
  - Seurakunta (1-11 §)
  - Seurakuntayhtymä (12-20 §)
  - Kirkolliset rakennukset, kiinteistöt (21-27 §)
  - Hautaustoimi (28-37)
- 4 luku Hiippakunta
- 5 luku Keskushallinto
- 6 luku Seurakunnan ja kirkon talous

Uuden kirkkolain rakenne

- 7 luku Pappisvirka, papin ja lehtorin virka sekä eräät virka- ja työsopimussuhteita koskevat säännökset
  - Papin, lehtorin, pappisviran ja papin viran määritelmät (1 §)
  - Konfirmaatiota ja kirkon jäsenyyttä koskevat kelpoisuusehdot (2 §)
  - Pappisvirasta ja lehtorin virasta pidättämistä ja eroamista koskeva sääntely (4-6 §)
  - Virka/työsuhteen sekä papin/lehtorin viran päättyminen ilman irtisanomista (3 ja 8 §)
  - Rippisalaisuus (9 §)
  - Muu viranhaltijoita koskeva sääntely viranhaltijalaissa ja tuomiokapitulin toimivaltaa koskeva sääntely kirkkolain 4 luvun 6 §:ssä.

Uuden kirkkolain rakenne

- 8 luku Henkilötietojen käsittely ja kirkonkirjat
- 9 luku Luottamushenkilöt ja vaalit
- 10 luku Hallintoasiassa noudatettava menettely ja päätöksenteko
- 11 luku Erinäiset säännökset
- 12 luku Muutoksenhaku
- 13 luku Voimaantulo -ja siirtymäsäännökset

Uuden kirkkojärjestyksen rakenne

- Lukujaotus vastaa pitkälti kirkkolakia
  - 7 luvussa kuitenkin vain pappisvirkaa ja pappia koskevia säännöksiä
  - 8 luvussa henkilöstöä koskevia säännöksiä
  - 9 luvussa nyt myös vaalisäännökset
  - ei muutoksenhakua koskevaa lukua.

Keskeisiä sisällöllisiä muutoksia

Seurakuntajaon muuttamisen määritelmä

- Kirkkolakiin uusi määritelmäsäännös seurakuntajaon muuttamisesta (KL 2:11,1).
- Seurakuntajaon muuttamisella tarkoitetaan, että:
  - Seurakunta lakkaa sen liittyessä toiseen seurakuntaan;
  - Seurakunnat lakkaavat niiden yhdistyessä uudeksi seurakunnaksi;
  - Seurakunnan alue jaetaan kahden tai useamman seurakunnan kesken siten, että jaettava seurakunta lakkaa;
  - Osa seurakunnan alueesta siirretään toiseen seurakuntaan;
  - Perustetaan uusi seurakunta tai seurakunta lakkautetaan.

Seurakuntajaon muuttamisen edellytykset kirkkolakiin

- Kirkkolakiin uusi säännös seurakuntajaon muuttamisen edellytyksistä (KL 2:13):
  - Seurakuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos on **kirkon tehtävän toteuttamisen kannalta** tarkoituksenmukainen ja muutos parantaa seurakuntien tai seurakuntayhtymän **toimintakykyä**, toiminnan **taloudellisuutta** tai seurakuntalaisten **kielellisten oikeuksien toteutumista**.
- Edellytykset tulee ottaa huomioon seurakuntajakoa koskevassa valmistelussa ja päätöksenteossa.
- Seurakuntajaon muuttamisesta päättää edelleen kirkkohallitus (KL 2:11,2)
- Uudesta seurakunnan nimestä hankittava tarvittaessa Kotimaisten kielten keskuksen lausunto (KJ 2:2,3)

Seurakuntajaon muuttaminen ja tiedottamisvelvollisuus

- Kirkkolakiin uusi säännös kirkkoneuvoston ja seurakuntaneuvoston tiedottamisvelvollisuuden laajenemisesta.
- Kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston on viipymättä ilmoitettava seurakuntajaon muutosta koskevasta aloitteesta noudattaen KL 10:28 ja kirkkojärjestyksessä säädettyä menettelyä julkisista kuulutuksista (KL 2:14,2).
- Aloitetta koskeva kuulutus pidetään nähtävänä yleisessä tietoverkossa 14 vuorokautta (KL 10:28).
- Kuulutuksesta on lisäksi ilmoitettava paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanoma-, paikallis- tai seurakuntalehdessä tai vastaavassa sähköisessä julkaisussa (KJ 10:2,1).

Seurakuntajaon muuttaminen ja kannanottomahdollisuus

- Kirkkolakiin uusi säännös, joka parantaa seurakuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia.
- **Seurakunnan jäsenille** on varattava mahdollisuus jättää aloitteesta **kannanotto tuomiokapitulille** 14 päivän kuluessa aloitetta koskevan kuulutuksen julkaisemisesta (KL 2:14,3).
- Aloitteesta ei tarvitse ilmoittaa seurakuntalaisille eikä kannanottomahdollisuutta tarvitse varata, jos on kysymys ns. sanotuista enklaavi- ja tilussiirroista (valtioneuvoston tai ministeriön päätöstä vastaavasti joudutaan siirtämään kunnan osan aluetta vastaava seurakunnan osa toiseen seurakuntaan).

Seurakunnan nimi ja sopimus osa-aluehallinnosta

- Seurakunnan nimen muuttamiseen sovelletaan seurakuntajaon muuttamisen menettelyä (KL 2:12)
  - Tuomiokapitulin pyydettävä tarvittaessa Kotuksen lausunto (KJ 2:2,3)
- Sopimus seurakunnan osa-alueen hallinnon (käytännössä ent-kappelisrk) järjestämisestä voidaan tehdä sitovasti jo ennen seurakuntien yhdistymistä tai muuta muutosta (KJ 2:3).

Seurakuntajaon muuttaminen ja jakoperusteista poikkeaminen

- Kirkkojärjestykseen uusi säännös tilanteeseen, jossa aiempi seurakuntajaon muuttaminen joudutaan purkamaan (KJ 2:6).
  - Jakoperusteista voidaan poiketa, kun aiemmin toteutettu seurakuntajaon muutos joudutaan purkamaan ja säännönmukaisten jakoperusteiden soveltaminen johtaisi kohtuuttomaan lopputulokseen.
  - Kirkkohallitus ottaa soveltamisessa huomioon aiemmasta seurakuntajakoa koskevasta päätöksestä kuluneen ajan sekä asianomaisten seurakuntien taloutta koskevat seikat.

Seurakuntajaon muuttaminen ja järjestelytoimikunta

- Järjestelytoimikunnan kokoonpano muuttuu (KJ 2:7).
- Tuomiokapituli määrää järjestelytoimikunnan puheenjohtajaksi uuden tai laajenevan seurakunnan kirkkoherran sekä muut jäsenet ja näille henkilökohtaiset varajäsenet.
- Muutoksella tuetaan kirkkoherran asemaa muutostilanteessa ja nopeutetaan sekä selkeytetään järjestelytoimikunnan asettamista.

Seurakuntajaon muuttaminen ja järjestelytoimikunta

- Säännökset järjestelytoimikunnan jäsenmääristä (KJ 2:7,2)
  - Järjestelytoimikunnan jäsenmäärä puheenjohtaja mukaan lukien määräytyy seurakuntien läsnä olevien jäsenten lukumäärän perusteella siten, että jäseniä on puheenjohtaja mukaan lukien vähintään 9 ja enintään 15.
  - Vähimmäismäärässä on otettu huomioon se, että kaikki yhdistyvät seurakunnat saisivat toimikuntaan edustuksensa.

Seurakunnan jäsenen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

- Uudet säännökset seurakunnan jäsenen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista

KL 3:3

- Seurakunnan jäsenellä on oikeus osallistua seurakunnan toimintaan ja vaikuttaa seurakunnan päätöksentekoon.
- Kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston on pidettävä huolta monipuolisista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista.
- Seurakunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Seurakunnan jäsenen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

- Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voidaan edistää erityisesti järjestämällä **keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia** ja **selvittämällä seurakunnan jäsenten mielipiteitä** ennen päätöksentekoa.
- Luettelo ei ole tyhjentävä, vaan se antaa esimerkkejä käytettävissä olevista keinoista.
- Seurakunta voi edistää seurakunnan jäsenten osallistumista ja vaikuttamista myös muilla kuin säännöksessä luetelluilla keinoilla.
- Aloitteen tehneelle seurakunnan jäsenelle tulee ilmoittaa, mihin toimenpiteisiin seurakunta on aloitteen johdosta ryhtynyt

Nuorten vaikuttajaryhmät

- Nuorten vaikuttajaryhmistä tulee pakollisia seurakunnissa (KJ 10:5).
  - Seurakunnan on asetettava vaikuttajaryhmä ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.
  - Nuorten vaikuttajaryhmän asettaa kirkkovaltuusto, ellei se delegoi päätöstä kirkkoneuvostolle, tai seurakuntaneuvosto
  - Voi olla usean seurakunnan yhteinen, esim. seurakuntayhtymän, naapuriseurakuntien tai rovastikunnan yhteinen
  - Valittavien tulee olla konfirmoituja alle 29-vuotiaita seurakunnan jäseniä.
  - Valintatapa ja nuorten lukumäärä päätetään paikallisesti.
  - Tehtävä: vaikuttaa asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon sekä osallistua seurakunnan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen

Hallintosääntö

Hallinto- ja johtosääntö (KL 3:7)

Kirkkovaltuusto määrää päätösvallan siirrosta hallinto- tai johtosäännössä.

Kirkkovaltuusto hyväksyy seurakunnan hallintosäännön. Hallintosääntö sisältää tarpeelliset määräykset:

- 1) seurakunnan hallinnon järjestämisestä ja toimielimistä;
- 2) päätösvallan siirtämisestä toimielimelle ja johtaville viranhaltijoille;
- 3) toimielinten päätöksentekotavoista ja hallintomenettelyistä;
- 4) toimielinten kokousmenettelyistä.

Hallintosääntö

- Hallintosäännöillä korvataan seurakuntien ja seurakuntayhtymien työjärjestykset, ohjesäännöt ja toimielinten johtosäännöt.
- Seurakuntayhtymän hallintosäännössä määrätään asioista, jotka koskevat
  - Yhteistä kirkkovaltuustoa
  - Yhteistä kirkkoneuvostoa
  - Seurakuntayhtymän johtokuntia
- Yhtymäseurakunnan hallintosäännössä ovat määräykset, jotka koskevat:
  - Seurakuntaneuvostoa
  - Seurakunnan johtokuntia
- Itsenäisen seurakunnan hallintosäännössä ovat määräykset, jotka koskevat:
  - Kirkkovaltuustoa
  - Kirkkoneuvostoa
  - Seurakunnan johtokuntia
- Lisäksi voi olla johtosääntöjä muita kuin toimielimiä varten esim. viranhaltijoiden johtosääntö

Hallintosääntöön otettavia määräyksiä

- Vain tarpeelliset määräykset
- Määräykset eivät saa olla ristiriidassa uuden kirkkolain tai kirkkojärjestyksen kanssa.
- Toimielinten kokoonpano ja toimivalta
- Kokousmenettely ja päätöksenteko, esim. määräykset sähköisen kokouksen järjestämiseksi ja sähköisen päätöksentekomenettelyn käyttöön ottamiseksi (suljetut kokoukset)
- Asian esittely, käsittely, äänestäminen ja vaali
- Aloitteiden käsittely

Hallintosääntöön otettavia määräyksiä

- Kokouksen johtaminen
- Varajäsenten kutsuminen
- Puheenvuorojen pituus yksittäisessä asiassa
- Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen
- Asian siirtäminen
- Mahdollista osa-aluehallintoa koskevat määräykset
- Viranhaltijoiden toimivalta
- Muut tarpeelliset määräykset esim. iltakoulu ja kyselytunti

- Jos sidonnaisuuksien ilmoittaminen on päätetty ottaa käyttöön, määräykset sidonnaisuusilmoituksista ja sidonnaisuusrekisteristä
- Säädosviittaukset päivitettävä
- Saavutettavuus huomioitava, jos tulee verkkosivuille
- Kirkkohallituksessa laaditaan malli hallintosäännölle

- KL 13:7: Tämän lain tultua voimaan **seurakunnan tai seurakuntayhtymän** kirkkovaltuuston työjärjestystä, yhteisen kirkkovaltuuston työjärjestystä, kirkkoneuvoston ohjesääntöä, yhteisen kirkkoneuvoston ohjesääntöä, seurakuntaneuvoston ohjesääntöä tai johtokunnan johtosääntöä **sovelletaan enintään kuuden kuukauden ajan tämän lain voimaantulosta.**
- Aikaa hallintosäännön laatimiseen ja hyväksymiseen on siis 6 kk uuden kirkkolain voimaantulosta, voimaan viimeistään 1.1.2024
- Alistusmenettelyt poistuvat, joten seurakunta vastaa itse siitä, että hallintosääntö on asianmukainen.

Muut hallinnon sisäiset määräykset

- Kirkkojärjestyksessä säädetään edelleen diakoniatyön ja lähetystyön johtosäännöistä
  - KL 3:24... Seurakunnan diakoniasta määrätään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä diakoniatyön johtosäännössä.
  - KJ 3:25... Seurakunnan lähetystyöstä määrätään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä lähetystyön johtosäännössä.
- Muita uudet lainsäädännön nojalla annettavia määräyksiä:
  - Keskushallinnossa/tuomiokapituleissa hallinnon sisäiset määräykset
  - Kirkkohallituksen täytäntöönpanomääräykset
  - Piispainkokouksen täytäntöönpanomääräykset

Muut hallinnon sisäiset määräykset

- Uusittava/päivitettävä myös muut hallinnon sisäiset määräykset, kuten
  - Seurakuntayhtymän perussääntö
  - Taloussääntö
  - Hautaustoimen ohjesääntö
    - Uusi HTOS hyväksytään vasta voimaantulon jälkeen, jolloin ei tarvitse alistaa
  - Hautainhoitorahaston säännöt
  - Viranhaltijoiden johtosäännöt
  - Arkistosääntö ja arkistonmuodostussuunnitelma
  - Muut säännöt, esim. palkkiosääntö

Seurakunnan osa-alueen hallinto

- Seurakunnan osa-alueen hallinto KL 3:8
  - Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi järjestää seurakunnan osa-aluetta koskevaa hallintoa turvatakseen seurakunnan tehtävän toteutumisen ja osa alueella asuvien jäsenten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.
  - Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi päättää, että seurakunnan osa-alueen asioita hoitamaan asetetun toimielimen jäsenet tai osa jäsenistä valitaan alueella asuvien seurakunnan jäsenten esityksestä ja että toimielimen jäsenten asuinpaikan tulee olla asianomaisella alueella.

Seurakunnan osa-alueen hallinto

- Säännökset seurakunnan osa-alueen hallinnosta korvaavat sääntelyn kappeliseurakunnista ja seurakuntapiireistä.
- Sääntelyllä pyritään turvaamaan alueellista edustuksellisuutta suurissa seurakunnissa.
- Säännös mahdollistaa osa-alueen hallinnon järjestämisen siten, että seurakunta voi paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden perusteella päättää minkälainen rooli, mitkä tehtävät ja toimivalta osa-alueen hallinnolle annetaan.
- Sääntely mahdollistaa myös nykyisten kappeliseurakuntien ja seurakuntapiirien säilyttämisen ja uusien perustamisen.

Seurakunnan osa-alueen hallinto

- Kirkkovaltuusto/seurakuntaneuvosto voi päättää osa-alueen hallintoa hoitavan toimielimen kokoonpanon ja toimivallan.
  - Toimielimen nimestä riippumatta hallinto järjestetään johtokuntaa koskevien säännösten mukaisesti.
  - Osa-alueen hallinnon toimivalta määritellään hallintosäännössä.
  - Jäseniksi esim. alueella asuvia seurakunnan seurakuntavaaleissa ehdolla olleita jäseniä
- Osa-alueen johtokunnan puheenjohtajalle ja alueen toimintaa johtavalle papille voidaan antaa läsnäolo- ja puheoikeus kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston kokouksessa (KJ 3:31)

Kirkkovaltuuston kokoonpano

- Kirkkovaltuuston kokoonpanoon täsmennyksiä (KJ 3:26).
  - Kirkkovaltuustoon voidaan valita 45 jäsentä, kun kyseessä on yli 80 000:n läsnä olevan jäsenen seurakunta (voimassa olevan sääntelyn mukaan max. 39 jäsentä, jos srk:n läsnäolevia jäseniä on yli 50 000).
  - Turvaa riittävää seurakunnan eri alueiden edustusta isojen seurakuntien kirkkovaltuustoissa.

Alistusmenettelyistä luopuminen

- Alistusmenettelyistä luovutaan kokonaan kirkon hallinnossa.
  - Päätösten tarkoituksenmukaisuusharkinta tehdään paikallistasolla.
  - Korostaa seurakunnan itsenäisyyttä ja toiminnanvapautta
  - Yksinkertaistaa käsittelyä ja selkeyttää eri viranomaisten rooleja
  - Nopeuttaa päätöksentekoa ja täytäntöönpanoa

MUTTA: kirkkohallituksen lupa tarvitaan edelleen kirkollisia rakennuksia koskeviin merkittäviin toimenpiteisiin ja kirkkohallitus vahvistaa seurakuntayhtymän perussäännön.

Uusi lupamenettely – koska tarvitaan?

- Kirkkohallituksen lupa haettava, jos kyseessä:
  - Uuden kirkon tai siunauskappelin rakentaminen tai hankkiminen
  - Muun kuin kirkollisen rakennuksen muuttaminen kirkoksi tai siunauskappeliksi
  - Suojellun kirkollisen rakennuksen olennainen muuttaminen tai purkaminen taikka käyttötarkoituksen muuttaminen
  - Kirkon käytöstä luopuminen

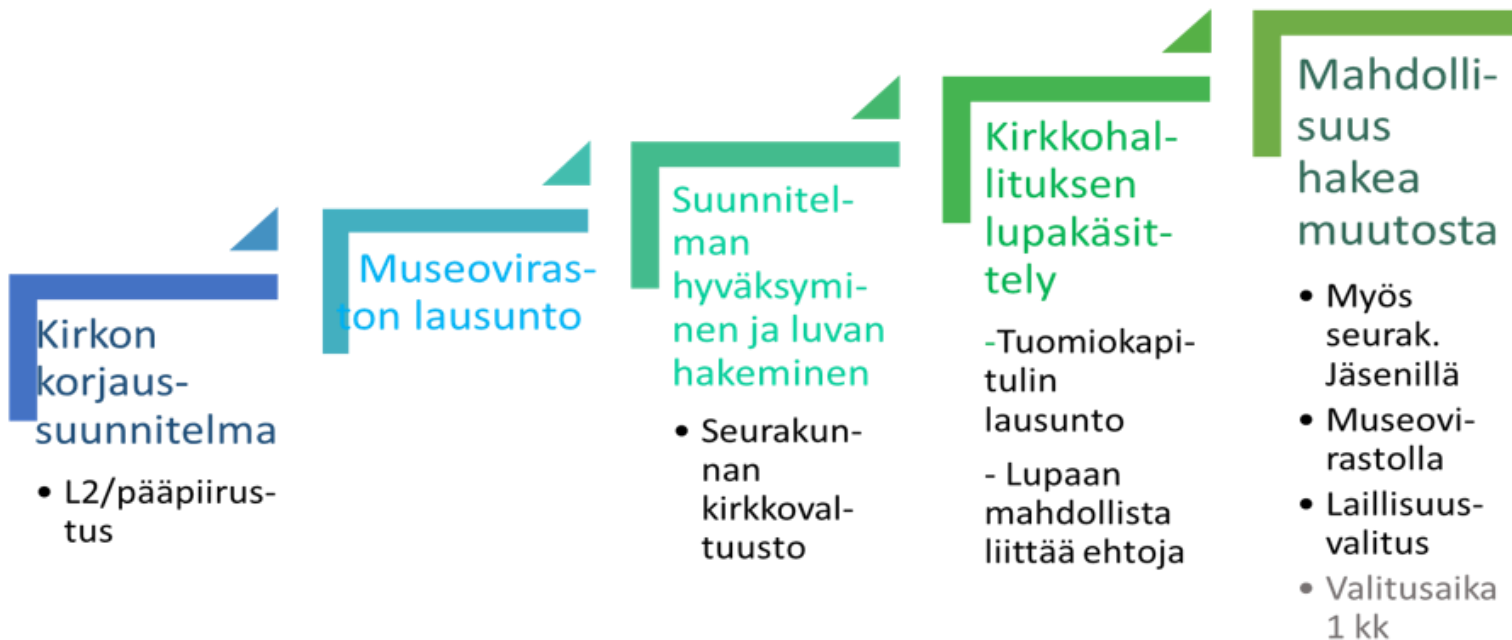

Uusi lupamenettely – koska ei tarvita?

- Lupaa ei tarvita, vaan päätös tehdään paikallistasolla, kun kyseessä on:
  - Korjaus- tai muutostyöt muissa kuin suojelluissa kirkollisissa rakennuksissa
  - Muu kuin olennainen muutos; uudella lailla ei ole tarkoitus muuttaa olennaisen muutoksen tulkintakäytäntöä

Lupamenettely – suojellun kirkollisen rakennuksen olennainen muutos

Luvan ehdot

- Kirkkohallitus voi liittää lupaan ehtoja, jotka koskevat:
  - Rakennuksen ulko- ja sisäasua
  - Rakennustapaa
  - Materiaaleja
  - Rakennus- tai korjausmenetelmiä
- Lupaa käsiteltäessä otettava huomioon kirkollisen rakennuksen suojelun tavoitteet

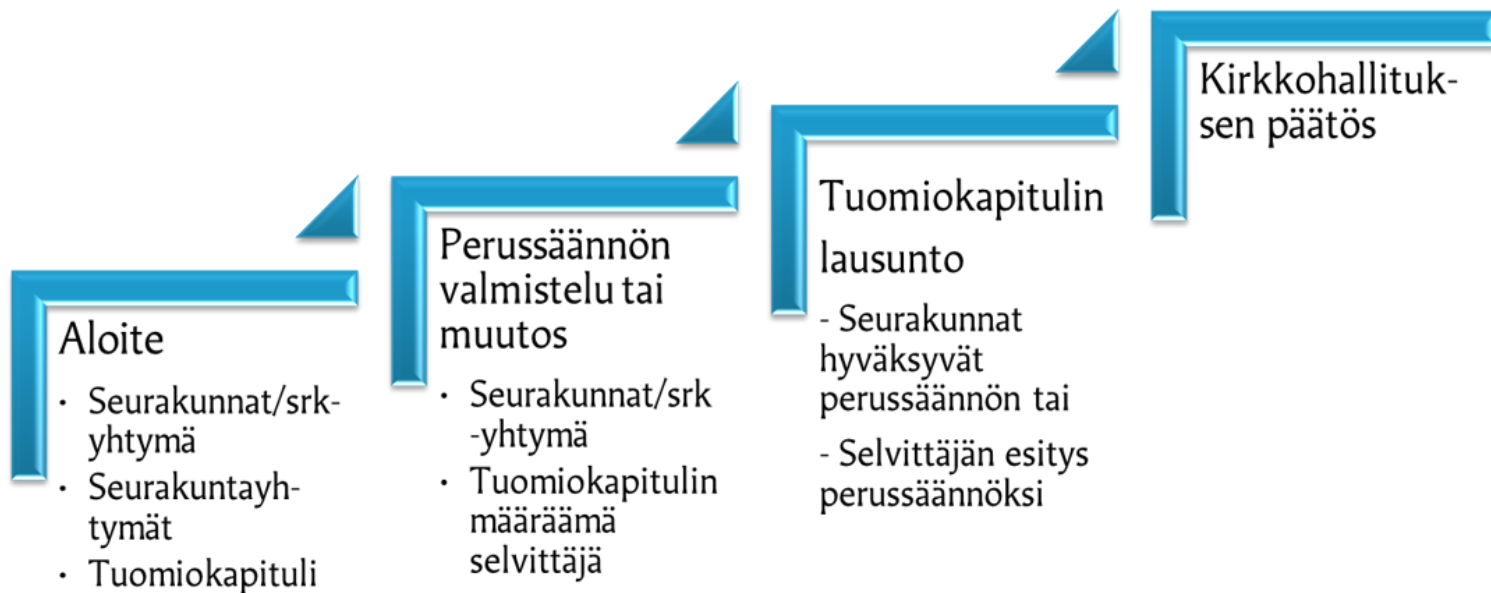

Seurakuntayhtymän perussääntö

- Seurakuntayhtymän perustamismenettely rinnastuu seurakuntajaon muutoksen menettelyyn. Päätöksen tekee **kirkkohallitus** kirkkovaltuustojen tai yhteisten kirkkovaltuustojen esitysten ja **tuomiokapitulin lausunnon** perusteella (KL 3:13,1).
- Kirkkohallitus päättää myös yhtymän laajentamisesta ja supistamisesta.
- Myös olemassa oleva yhtymä voi liittyä perustettavaan seurakuntayhtymään.
- Jos muutos ei liity kuntajaon muutokseen, kirkkohallituksen otettava huomioon KL 2:13 edellytykset
- Perussäännön valmisteleminen ja sisältö KJ 3:40 ja 41
- Yhteinen kirkkovaltuusto päättää muista perussäännön muutoksista. Keskeisimmät perussäännön muutokset voidaan tehdä vain määräenemmistöllä (KL 3:13,3).
- Yhteisen kirkkovaltuuston on kuultava seurakuntaneuvostoja ennen perussäännön muuttamista (KJ 3:50).

Seurakuntayhtymän perustaminen tai sen alueen muutos

Kiinteä omaisuus

- Seurakunta voi myydä, vaihtaa tai muuten luovuttaa tai antaa vuokralle vähintään kymmeneksi vuodeksi kiinteää omaisuuttaan **tarjouskilpailulla**. Tarjouskilpailun on oltava avoin ja siitä on tiedotettava riittävästi. (KL 3:27,1)
- Jos seurakunta luovuttaa tai antaa vuokralle vähintään kymmeneksi vuodeksi kiinteää omaisuuttaan ilman tarjouskilpailua, **puolueettoman asiantuntijan on arvioitava** kiinteistön markkina-arvo tai markkinaperusteinen vuokrataso. (KL 3:27,2)
- Sääntelyssä on huomioitu EU:n kilpailusäännösten valtioneutua koskevat linjaukset, jotka koskevat maa-alueiden ja rakennusten luovutusta ja pitkäaikaista vuokraamista.
- Kaikilla samassa asemassa olevilla kansalaisilla ja yrityksillä oltava yhtäläinen mahdollisuus tarjouksen antamiseen

Avopuolison asema hautaustoimessa

- Avopuoliso rinnastuu hautaustoimea koskevissa asioissa puolisoon ja leskeen (KL 3:37).

Hautausmaan hoitosuunnitelma

- Kirkkojärjestykseen uusi säännös hautausmaan hoitosuunnitelmasta (KJ 3:58)
  - Hautausmaalle on laadittava hoitosuunnitelma, jossa määritellään seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja esitetään hautausmaan vuosittaiset hoitotoimenpiteet sekä pidemmällä aikavälillä toteutettavat kunnostustyöt.
- Säännöksen tarkoituksena selkeyttää seurakunnan ja hautaoikeuden haltijan hoitovastuita ja tuoda lisää suunnitelmallisuutta hautausmaan hoitoon
- Seurakunnan tulisi määritellä hoitosuunnitelmassa, mitkä ovat seurakunnan ja mitkä omaisten tehtäviä.
- Seurakunnan on huolehdittava hautausmaan yleisilmeestä.
- Seurakuntapuutarhurit ry on julkaissut hautausmaan hoitosuunnitelman laadintaoppaan.

Tilivelvolliset

- Tilivelvollisen määritelmä uudistuu (KL 6:3).
  - Tilivelvollinen on luottamushenkilö tai viranhaltija.
  - Ei kuitenkaan kirkkovaltuuston tai yhteisen kirkkovaltuuston jäsen, kirkolliskokousedustaja eikä tilintarkastaja
  - Tilivelvollisuuteen kuuluu taloudenhoidon lisäksi hallinnollisen päätöksenteon lainmukaisuus.

Kelpoisuusvaatimukset

- Jatkossa ei viranhaltijoiltakaan voida kategorisesti edellyttää kirkon jäsenyyttä.
- Seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen **virka- tai työsopimussuhteeseen** voidaan ottaa vain konfirmoitu kirkon jäsen, jos tehtävät liittyvät kirkon **jumalanpalveluselämään, diakoniaan, kasvatukseen, opetukseen, sielunhoitoon tai edustamiseen** (KL 7:2)
  - Virka- ja työsuhteet samalla viivalla
  - Olennaista on tehtävän sisältö
  - Edustaminen: esim. talous- tai kiinteistöjohtaja tai tiedottaja
  - Päätös kirkon jäsenyyden ja konfirmaation edellyttämisestä tulee perustella
  - Kirkosta eroamisen vaikutus riippuu tehtävistä.
- Muut kelpoisuusvaatimukset viranhaltijalaissa.

Henkilötietojen käsittely

- Henkilötietojen käsittelyyn diakoniatyössä sovellettavat säännökset tarkentuvat (KL 8:1,2)
  - Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 11 ja 13 § sekä 3 luku
  - Sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annettu laki
  - Potilaan asemasta ja oikeudesta annetun lain 12 ja 13 §
- Kirkkolakiin otettu säännös erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelyn välttämättömyytedellytyksestä (KL 8:2)

Kirkonkirjojen pito ja aluekeskusrekisterit

- Asiaa koskevat säännökset: KL 8 ja KJ 3:62-66
- Kirkonkirjojen pitäjiä ovat alueelliset keskusrekisterit – yhteisrekisterinpitäjänä kirkkohallitus (KL 8:5)
  - Yksittäisen seurakunnan ei ole enää mahdollista toimia rekisterinpitäjänä.
- Uudet säännökset keskusrekisterin perustamisesta, siihen liittymisestä ja eroamisesta (KJ 3:63)
- Keskusrekisterin organisaatioon ei ole otettu kantaa. Ne voivat toimia keskitetysti tai hajautetusti.
- Yhteistoiminta perustuu edelleen yhteistoimintasopimukseen (KJ 3:51)

Kirkonkirjojen pito ja aluekeskusrekisterit

- Kirkonkirjojen tietojen käsittelyn tarkoituksesta uudet säännökset (KL 8:8)
- Jäsentietojen viranomaisvastuita ja luovuttamista tarkennettu
- Uusi säännös valtakunnallisesta palvelusta (KL 8:9,2)
- Uusi säännös jäsenrekisteritiedon korjaamisesta tai lisäämisestä tiedon luovuttamisen yhteydessä (KL 8:9,3) ja siitä seuraavasta vastuusta (KL 8:10,2) sekä ilmoittamisvelvollisuudesta (KL 8:15,2)
- Työsopimussuhteiseen työntekijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä tietoja käsiteltäessä (KL 8:10,1)

Arkistotoimi

- Kirkkolakiin uusi pykälä arkistotoimesta
- Asiakirjahallinnossa sovelletaan arkistolakia (831/1994), jollei kirkkolaissa toisin säädetä.
- Kirkkolaki 10 luku 7 §
  - Kirkollisen viranomaisen arkistotoimen **hoitoon, tehtäviin, suunnitteluun ja järjestämiseen** sovelletaan arkistolakia, jollei kirkkolaissa toisin säädetä.
- Arkistonmuodostajista, niiden vastuista ja tehtävistä, arkistotilasta ja asiakirjojen tallettamisesta arkistolaitokseen säädetään kirkkojärjestyksen 10 luvussa.

Arkistotoimi

- Kirkkojärjestykseen pykälä arkistonmuodostajista ja heidän vastuustaan (KJ 10:10):
  - Arkistonmuodostajia ovat seurakunnat, hiippakunnat ja rovastikunnat.
  - Seurakuntayhtymä ja siihen kuuluvat seurakunnat ovat yksi arkistonmuodostaja.
  - Arkistotoimen järjestämisestä vastaa seurakunnassa kirkkoneuvosto ja seurakuntayhtymässä yhteinen kirkkoneuvosto.
  - Arkistotoimen järjestämisestä vastuussa olevan on määrättävä se viranhaltija tai työntekijä, joka vastaa arkistotoimesta.

Arkistotoimi

- Seurakuntayhtymää ja siihen kuuluvia seurakuntia varten hyväksytään yksi arkistonmuodostussuunnitelma ja arkistosääntö, joissa otetaan huomioon seurakuntayhtymän ja siihen kuuluvien seurakuntien asiakirjahallinto ja arkistotoimi.
- Seurakunnat, jotka eivät kuulu seurakuntayhtymään, ovat itsenäisiä arkistonmuodostajia kuten nykyisinkin.
- Arkistotoimen järjestämisestä vastuussa olevan tahon (KN/YKN) tulee määrätä arkistotoimesta vastaava viranhaltija tai työntekijä. Henkilöllä tulee olla riittävä päätösvalta ja tehtävän edellyttämä koulutus.
- Muutos: Arkistolain soveltaminen tuo myös seurakunnat Arkistolaitoksen tarkastusoikeuden piiriin (Arkistolaki 3 luku § 10)

Tiedonhallintalain soveltaminen

- Kirkkohallituksen [Yleiskirje 16/2023](#)
- Uusi pykälä kirkkolakiin julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain soveltamisesta (KL 10:8)
  - Sovelletaan kirkon viranomaisten tiedonhallintaan, tietojärjestelmien käyttöön sekä tietojen sähköiseen luovutustapaan
- Sovellettavat tiedonhallintalain säännökset
  - 4 §:n 2 momentti: tiedonhallintayksikön velvollisuudet
    - Vastuiden määrittely
    - Ohjeiden ajantasaisuus
    - Valvonta ja koulutus
    - Asianmukaiset työvälineet

Tiedonhallintalain soveltaminen

- Sovellettavat tiedonhallintalain säännökset
  - 12-17 §
    - Erityistä luotettavuutta vaativat tehtävät tunnistettava
    - Tietoturvallisuuden järjestäminen
    - Tietojärjestelmien riittävä testaaminen
    - Asiakirjajulkisuudesta huolehtiminen
    - Tietoturvaluustoimenpiteet
    - Turvallinen tietojen siirtäminen
    - Tietoaineistojen turvallisuus
    - Ajantasaiset ja käyttäjän tehtäviin liittyvät käyttöoikeudet
    - Lokitietojen kerääminen

Tiedonhallintalain soveltaminen

- Sovellettavat tiedonhallintalain säännökset
  - 21-24 §
    - Säilytysaikojen määrittelyn perusteet (huom! toissijainen säännös, ei sovelleta, kun kirkkolaissa erityissäännös)
    - Tietojen luovuttaminen teknisen rajapinnan välityksellä ja katseluoikeuden avaaminen
  - 6 luku (25-28 §)
    - Asianhallinta ja palvelujen tiedonhallinta
    - Asiarekisterin pitovelvollisuus → ei pakota käyttämään sähköistä asianhallinta-järjestelmää
    - Asiarekisteriin rekisteröitävät tiedot
    - Palveluja tuotettaessa syntyvistä tietoaineistosta rekisteröitävät tiedot (esim. leiri- ja retkitoiminnan asiakirjat)
    - Kuvaus asiarekisteristä ja tietovarainnoista (helpottamaan tietopyynnön tekemistä)

Muita vähäisiä muutoksia

- Tuomiokapitulin ja tilintarkastajan tiedonsaantioikeus eräissä tehtävissä koskee vain välttämättömäksi katsottavia tietoja (KL 10:5).
- Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdolla on varsinaisen ja varajäsenen muodostama ”ehdokaspari” (KL 10:19,3).
- Kuuluttaminen yleisessä tietoverkossa/sähköisessä julkaisussa (KL 10:26,2, KL 10:28, kirkkojärjestyksen vaalisäännökset ja KJ 10:2)

Sähköinen kokous (voimaan 15.3.2021)

- Toimielin voi pitää sähköisen kokouksen, jolla tarkoitetaan sähköisessä toimintaympäristössä toteutettua kokousta, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla osallistujan valitsemasta paikasta käsin.
- Edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä. Kokoukseen osallistuvien on voitava keskustella päätettävänä olevista asioista kasvokkain.
- Tarpeen on linjata, millaisista paikoista toimielinten jäsenet voivat osallistua kokoukseen. On huolehdittava, etteivät salassa pidettävät tai luottamukselliset tiedot ole ulkopuolisten saatavissa. Sähköistä kokousmenettelyä voi siirtyä käyttämään vasta, kun käytössä olevat tietojärjestelmät ovat riittävän tietoturvallisia.

Sähköinen päätöksentekomenettely

- Kirkkolaissa uudet säännökset sähköisestä päätöksentekomenettelystä (KL 10:12 ja 14)
- Toimielimelle kuuluvista asioista voidaan päättää sähköisesti ennen kokousta.
- Vapaaehtoinen päätöksentekotapa
- Soveltuu rutiiniluonteisten asioiden käsittelyyn suljetuissa kokouksissa ennen kokousta.
- Edellyttää soveltuvan tietojärjestelmän tai muun tietoteknisen ratkaisun käyttämistä tietoturvallisuusnäkökohdat huomioiden.

Sähköinen päätöksentekomenettely

- Ajasta ja paikasta riippumatonta.
- Osa toimielimen kokoukseen tulevista asioista voidaan käsitellä harkinnan mukaan ennen varsinaista toimielimen kokousta, jos kukaan toimielimen jäsenistä ei vaadi asiaa käsiteltäväksi varsinaisessa kokouksessa.
- Käsiteltävät asiat tulee yksilöidä kokouskutsussa ja samalla myös kertoa, mihin ajankohtaan mennessä asia voidaan sähköisesti käsitellä.
- Ei edellytä, että kokoukseen osallistuvilla on näkö- ja ääniyhteys, mutta edellyttää soveltuvaa tietojärjestelmää tai muuta ratkaisua.
- Ei ole julkista eikä yleisö voi sitä seurata. Siten sähköisen päätöksentekomenettelyn käyttäminen ei ole mahdollista toimielimen julkisessa kokouksessa.
- Tehdyt päätökset tarkastetaan seuraavassa kokouksessa tai jo ennen sitä.
- Sähköisen päätöksentekomenettelyn käyttämisestä määrätään seurakuntatasolla hallintosäännössä.

Pöytäkirjan ja päätöksen pitäminen nähtävänä

- Kirkkolaki 10 luku 23 §
  - Pöytäkirja sellaisesta toimielimen tai viranhaltijan päätöksestä, josta seurakunnan jäsen saa tehdä oikaisuvaatimuksen tai valituksen, on pidettävä siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen tarkastamisen jälkeen yleisesti nähtävänä **yleisessä tietoverkossa**, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.
  - Kirkkovaltuuston, yhteisen kirkkovaltuuston, kirkkoneuvoston, yhteisen kirkkoneuvoston, seurakuntaneuvoston sekä tarvittaessa myös johtokunnan tai muun toimielimen sekä viranhaltijan päätökset

Pöytäkirjan ja päätöksen pitäminen nähtävänä

- Kirkkolaki 10 luku 23 §
  - Otettava huomioon salassapitoa koskevat säännökset. Nähtävänä vain siltä osin kuin salassapitoa koskevista säännöksistä ei muuta johdu.
  - Jos asia on kokonaan salassapidettävä, pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan maininta salassa pidettävän asian käsittelystä.
  - Pöytäkirjassa tai viranhaltijapäätöksessä julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot.
  - Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta oikaisuvaatimus- tai valitusajan päättyessä.

Pöytäkirjan ja päätöksen pitäminen nähtävänä

- Muutoksenhakukelpoiset päätökset on pidettävä nähtävänä yleisessä tietoverkossa (vrt. nähtävänä pitäminen seurakunnan ilmoitustaululla).
  - Käytännössä tarkoittaa seurakunnan verkkosivuja
- Nähtävänä pito tapahtuu pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen.
- Pöytäkirja ja päätös on pidettävä yleisesti nähtävänä vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan.
- Saavutettavuus huomioitava

Siirtymäsäännökset

- Ennen lain voimaantuloa valittujen toimielinten toimikausi jatkuu normaalisti (KL 13:2).
- Olemassa oleviin kappeliseurakuntiin ja seurakuntapiireihin sovelletaan 1.7.2023 alkaen osa-aluehallintoa koskevia säännöksiä (KL 13:3).
- Uuden kirkkolain voimaan tullessa vireillä oleviin hallintoasioihin ja alistusasioihin liittyvään muutoksenhakuun sovelletaan 1994 kirkkolain säännöksiä (KL 13:6).
  - Asian voidaan katsoa olevan silloin vireillä, kun siitä on tehty päätös seurakuntatasolla, eli päätös tulisi tehdä 1.7.2023 jälkeen, jos halutaan välttyä alistamismenettelyltä.
- Hallintosääntö täytyy hyväksyä 6 kk kuluttua voimaantulosta (KL 13: 7).
- Uuden lain voimaan tullessa vireillä olevaan viran täyttöön, varoitustenmenettelyyn ja henkilösiirtoon sovelletaan 1994 kirkkolain säännöksiä.

Laki evankelis- luterilaisen kirkon viranhaltijasta

Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta

- Sisältää
  - Kirkon virkaoikeudelliset säännökset
  - Seurakuntarakennemuutoksiin liittyvät henkilöstön siirtoa ja sijoittamista koskevat säännökset
  - Kirkon työsuhteita koskevat erityissäännökset
- Säännösten sisältöön vain vähäisiä muutoksia
- Kirkkolaissa säilyvät kuitenkin
  - Kirkon jäsenyyttä ja konfirmaatiota koskevat kelpoisuusehdot, säännökset virka- ja työsuhteen päättymisestä kirkosta eroamisen vuoksi, julkisesta hakumenettelystä poikkeamista koskevat säännökset ja eräät muut pappeja ja lehtoreita koskevat säännökset (KL 7 luku)
  - Seurakuntapastoreiden virantäyttöjen ja viransijaisten määräämisen erityisperuste (KL 7:7)
  - Tuomiokapitulin toimivaltaa koskevat säännökset (KL 4:6)
- Tarpeelliset täydentävät säännökset kirkkojärjestyksessä

Seurakunnan ja tuomiokapitulin työnjako säilyy ennallaan (KL 4:6)

- Seurakuntien papiston henkilöstöhallinnon päätökset tehdään tuomiokapitulissa
  - Kaikki kirkkoherran virkavapaudet
  - Seurakuntapapiston yli 2 kk kestävät **virkevapaudet**
    - Lyhyemmistä on kirkkoherran viranhaltijapäätös lähetettävä tuomiokapituliin
  - **Sivutoimiluvat**
  - Kaiken mittaiset seurakuntapapiston **viranhoitomääräykset**
    - Ei koske toimituspalkkioperusteisia, lyhyitä tai pistemäisiä sijaistuksia (esim. viikonloppusijaistus)
  - **Irtisanoutumiset**
- Seurakuntayhtymän pappien vastaavista asioista tulee lähettää päätös tuomiokapituliin nimikirjaa varten
- Papin virkojen haettavaksi julistamiset

Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta

- Uudet säännökset viranhaltijoiden tasapuolisesta kohtelusta ja syrjintäkiellosta (viranhaltijalaki 18 §)
- Työnantajan on kohdeltava viranhaltijoita tasapuolisesti, jollei siitä poikkeaminen ole viranhaltijoiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua.
  - Esim. työjohto-oikeutta käytettäessä sekä arvioitaessa velvollisuuksien noudattamista ja täyttämistä
  - Yhdenvertaisuuslaissa ja tasa-arvolaisissa säädetyt syrjintäkiellot koskevat vain tiettyjä laissa yksilöityjä ja muita henkilöön liittyviä syitä. Tasapuolisen kohtelun vaatimus on siten laajempi ja yleisempi.
  - Määräaikaisissa ja osa-aikaisissa virkasuhteissa ei saa pelkästään virkasuhteen kestoajan tai työajan pituuden vuoksi soveltaa epäedullisempia palvelussuhteen ehtoja kuin muissa virkasuhteissa, ellei se ole perusteltua asiallisista syistä.
- Kirkon työsuhteisia koskee työsopimuslain syrjintäkiellon ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus.

Muutoksia kirkkojärjestykseen

Yksi kummi riittää ja rippikoulun ohjesääntö poistuu

- Yksi kummi riittää (KJ 2:11)
  - Kastettavalla henkilöllä tulee olla ainakin yksi kummi, joka on konfirmoitu, evankelis-luterilaista uskoa tunnustavan kirkon jäsen.
  - Kummikelpoisuuteen ei muutoksia
- Rippikoulun ohjesääntöä ei tarvitse enää laatia (KJ 2:19).
  - Piispainkokouksella on toimivalta antaa rippikoulun järjestäjiä sitovia täytäntöönpanomääräyksiä esim. rippikouluryhmän koosta ja kokovaatimuksesta poikkeamisen perusteista (kirkkojärjestys 5 luku 10 § 4 kohta c-alakohta)
  - Piispainkokous voi myös antaa ohjeita rippikoulun järjestämisestä.

Pääjumalanpalvelus, kristillinen kasvatus ja synodaalikokoukset

- Päiväjumalanpalveluksen sijaan puhutaan pääjumalanpalveluksesta (KJ 3:2)
- Päätöksen pääjumalanpalveluksen kellonajasta tekee kirkkoneuvosto/seurakuntaneuvosto (KJ 3:3).
  - Muutoksenhakukelpoinen päätös, ei alisteta
- Lapsen oikeutta kristilliseen kasvatukseen korostetaan (KJ 3:17).
- Seurakunnan tehtävänä on tarjota kasvatukseen liittyviä toimia myös kirkkoon kuulumattomille ja muiden kirkkojen jäsenille (KJ 3:18).
- Synodaalikokouksia järjestetään tarvittaessa (KJ 4:8,1)

Laki voimaan 1.7.2023

Mihin pitää ryhtyä heti?

Siirtyminen uusiin lakeihin

- Tutustuminen lakeihin
- Siirtymäsäännökset 6 kk
  - Kirkkohallitukselta on tulossa malliohjesääntöjä
  - Hallintosääntöön tulossa pohja
- Kiinteistökauppoja ei kannata tehdä ennen kesää, jos mahdollista
- Ohjesääntöjen päivitykset voivat odottaa

- Seurakunnassa on hyvä miettiä
  - Miten aluetyö ratkaistaan jatkossa? Pidetäänkö kappelirakenne vai luodaanko kevyempi osa-aluehallinto?
  - Seurakunnan pääjumalanpalvelus ja muu jumalanpalveluselämä
  - Arkistot – ovatko kunnossa?

Koulutusta

- Tämä koulutus tallennetaan. Tallenne sekä diat löytyvät verkkosivuilta arkkihiippakunta.fi/maatoksenteke/kirkkolaki/
- Koulutus kiinteistökaupoista 2.6.2023 klo 10-11
- Tiistaina 29.8.2023 kello 13-15 pidetään **Kysy kirkkolaista -teams**. Tähän kerätään arjessa heränneitä kysymyksiä koskien kirkkolakia. Kysymykset tulee lähettää etukäteen 20.8. mennessä osoitteeseen turku.tuomiokapituli@evl.fi. Sähköpostin otsikko on hyvä nimetä Kysy kirkkolaista.
- Info luottamushenkilöille teamsissa ti 5.9.2023 klo 18-19 **Linkki koulutukseen**
- Tulossa koulutusta viestijöille

Kiitos mielenkiinnosta!

